

Рецензії

Костянтин ФЛІССАК

**ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ
У ПРОТИСТОЯННІ ВИКЛИКАМ
НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ УКРАЇНИ**Рецензія на монографію
«Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи»¹

Інтернаціоналізація світогосподарської системи формує нові виклики для національних економік. Вхідження країн до тих чи інших міжнародних формувань та організацій як регіонального, так і глобального рівня не усуває конкуренції, а в ряді випадків призводить до її загострення. Крім цього, в сучасному глобалізованому світі з'являються вияви «економічного націоналізму» потужних гравців у міжнародних економічних відносинах, які використовують всі відомі економічні й правові інструменти для забезпечення власної експансії на різних сегментах міжнародних ринків. У цих умовах для України особливого значення набуває активне використання такого дієвого інструменту відстоювання національних інтересів та зміцнення міжнародних конкурентних позицій вітчизняних компаній, як економічна дипломатія. Проте доводиться констатувати, що в сучасній Україні питання економічної дипломатії як на владних рівнях, так і в науковому середовищі практично залишаються поза увагою. Тому можна лише вітати вихід у світ монографії О. М. Шарова

© Костянтин Фліссак, 2020.

Фліссак Костянтин, докт. екон. наук, професор кафедри міжнародного права та міграційної політики ТНЕУ. ORCID: 0000-0002-0980-2398.

¹ Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: моногр. / Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ: НІСД, 2019. 560 с.

«Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи», виданої Національним інститутом стратегічних досліджень.

Перший розділ цієї монографії присвячений розгляду економічної дипломатії як симбіозу науки й практики, в якому на основі теоретичного аналізу праць зарубіжних вчених і власних досліджень автора висвітлено суть та функції економічної дипломатії, її різновиди, об'єкти й суб'єкти, історичний характер і перспективи розвитку. Слушно зазначено, що активізації економічної дипломатії в сучасних умовах сприяють зростання обсягів світової економіки, загострення глобальних проблем, поява у світовій економіці нових активних субнаціональних акторів, розвиток регіональних економічних інтеграційних об'єднань та зростання ролі й політичного впливу національного капіталу в країнах – «нових лідерах». Особливий інтерес викликають розгляд та аналіз світового досвіду економічної дипломатії, у тому числі її моделі у Китаї, Великобританії, США, Австралії, Німеччині та інших країнах ЄС.

У *другому розділі* цієї праці комплексно розглянуто як теоретичні, так і практичні аспекти макроекономічної дипломатії, обґрунтовано засади та окреслено напрями вирішення проблеми геоекономічної локації і визначення геоекономічних пріоритетів України, проаналізовано її інтеграційні стратегії, можливості та перспективи вибору напряму подальшого економічного розвитку країни. Актуальною є постановка питання про геополітичну геометрію України (вибір оптимальних векторів зовнішньоекономічної політики). Обґрунтовуючи безальтернативність євроінтеграції для нашої держави, автор слушно наголошує, що на сьогодні єдиний регіон світу, на ринках якого Україна може посісти помітне місце, – це Африка. Не можна не зауважити, що одним з об'єктів уваги економічної дипломатії він виділяє морську політику, завдяки ефективності проведення якої наша держава може отримувати політичні й економічні переваги від участі у процесі глобалізації.

Окремо в монографії порушено комплекс питань щодо валютно-фінансових аспектів економічної дипломатії, зокрема це стосується вирішення проблем із залучення іноземних інвестицій, валютного регулювання з боку держави як однієї з обов'язкових складових забезпечення ефективності зовнішньоекономічної діяльності та врегулювання відносин для налагодження співробітництва з МВФ.

У *третьому розділі* цього дослідження показано взаємну пов'язаність економічної дипломатії й національної безпеки, покласифіковано ризики зовнішньоекономічної діяльності України у взаємозв'язку з впливом основних глобальних факторів і висвітлено інструменти та механізми захисту і протидії загрозам. Чи не вперше в такому контексті розглядається роль української діаспори й трудової міграції в окремих аспектах процесу глобалізації.

Особливо актуальним у третьому розділі монографії є привернення уваги до дипломатичної підтримки вітчизняного бізнесу, яка в Україні значно слабша порівняно з країнами Євросоюзу, США та Китаю. Водночас слушно

акцентовано на необхідності формування такої моделі взаємодії дипломатичних представництв і підприємницьких структур, в якій чітко розподілено функціональні обов'язки, тобто у налагодженні ефективного партнерства в зовнішньоекономічній діяльності між українським бізнесом та державою. Автор вказує на необхідність підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Інтерес у пропонованій до розгляду монографії викликають додатки, в яких доволі ґрунтовно і детально згруповано особливості організації економічної дипломатії в різних країнах світу й подано концепцію валютного регулювання України.

Рецензована монографія написана на високому теоретичному та методологічному рівнях і зрозумілою професійною мовою та вдало привертає увагу представників відповідних владних структур, державних установ, наукових і навчальних закладів до необхідності активізації використання економічної дипломатії у практичній зовнішньоекономічній діяльності та в системі підготовки фахівців для цієї сфери. Це дослідження може бути використане широким колом читачів – фахівцями з міжнародних економічних відносин, практиками, вченими, аспірантами і студентами та робить вагомий внесок в українську економічну науку.

Стаття надійшла до редакції 26 лютого 2020 р.